

2019-05-16

Checklista vid tillämpning av miljökvalitetsnormer för vatten vid provning- och tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Checklistan ska vara till hjälp vid hanteringen av ärenden kopplade till miljökvalitetsnormerna för vatten. Stödet är utformat som en guide och tar upp frågeställningar som bör ingå i handläggningen, eventuella följdfrågor samt var underlag för bedömning samt regelverk kan hittas. Handläggarstödet är ett komplement till vår tillsynsvägledning på hemsidan och ska hjälpa till att strukturera och tydliggöra hur myndigheterna och kommunerna kan tillämpa miljökvalitetsnormerna.

Frågeställning	Följdfrågor	Underlag för bedömning, vägledning och regelverk
1. Har verksamheten punkt- eller diffusa utsläpp av avloppsvatten¹ t.ex. processavloppsvatten eller dagvatten, till recipient?	Sker utsläpp till vattenförekomst eller till övrigt vatten ² ? Om till övrigt vatten, lokalisera närmaste nedströms och uppströms liggande vattenförekomster som kan påverkas av utsläppet. Vilken typ av vatten leder utsläppet/en till (exempelvis dike, å, rör, kanal)?	Namn (id) på aktuell vattenförekomst, finns i VISS ³
2. Har verksamheten genom pågående eller nedlagd/avslutad verksamhet/process orsakat ett förorenat område⁴ som kan påverka recipient?	Sker läckage till vattenförekomst eller till övrigt vatten? Lokalisera närmaste nedströms och uppströms liggande	Namn (id) på aktuell vattenförekomst, finns i VISS

¹ Definition finns i 9 kap. 2 § miljöbalken

² Övrigt vatten uppfyller inte kravet på att vara en vattenförekomst t.ex. en sjö som är mindre än 1 km² eller ett vattendrag som har ett tillrinningsområde som är mindre än 10 km²

³ VISS - VattenInformationSystemSverige <http://www.viss.lansstyrelsen.se/>

⁴ Förorenat område=förorening av ett mark- eller vattenområde (inklusive sediment), grundvatten, en byggnad eller en anläggning som medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön

Frågeställning	Följdfrågor	Underlag för bedömning, vägledning och regelverk
	vattenförekomster som kan påverkas av läckaget.	
3. Vilken status och MKN gäller för berörda vattenförekomster?	<p>Vilka kvalitetsfaktorer⁵ har lett fram till ekologisk status?</p> <p>Vilka ämnen har bedömts vid kemisk status?</p> <p>Vilka är miljöproblemen i vattenförekomsten/vattenförekomsterna?</p>	<p>Nuvarande status (ekologisk, kvantitativ⁶ och kemisk) och MKN finns i</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vattenmyndighetens åtgärdsprogram • VISS • Föreskrifter från länsstyrelsen om kvalitetskrav för vattenförekomster i vattendistriktet
4. Kan verksamheten påverka vattenförekomstens status och MKN?	<p>Vilka kvalitetsfaktorer påverkas och i vilken omfattning?</p> <p>Uppskatta hur stor del som verksamheten bidrar med i förhållande till övrig belastning på vattenförekomsten (inkl. indirekt påverkan genom t.ex. luftutsläpp).</p>	<p>VISS</p> <p>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram</p> <p>Information kan finnas i underlag per åtgärdsområde som tas fram av vissa beredningssekreteriat⁷.</p> <p>Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten</p> <p>Granska verksamhetens egenkontroll och miljörapport. Gå igenom steg 5-7 innan</p>

⁵ Kvalitetsfaktor: biologisk, fysikalisk-kemisk eller hydromorfologisk faktor. En kvalitetsfaktor består av en eller flera parametrar.

⁶ Kvantitativ status = avser grundvattenförekomstens status och anger om vattenuttagen är i balans med grundvattenbildningen.

⁷ Beredningssekreteriaten finns på varje länsstyrelse och tar fram kunskapsunderlag, utför statusklassning, tar fram förslag till åtgärder och lämnar information till länets regionala och lokala aktörer såsom verksamhetsutövare, kommuner, vattenvårds- och intresseorganisationer.

Frågeställning	Följdfrågor	Underlag för bedömning, vägledning och regelverk
		<p>beslut om ev komplettering av egenkontrollen (punkt 8).</p> <p>Se dessutom;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning om MKN på myndighetens hemsida - Egenkontroll Handbok 2001:3 Naturvårdsverket - Operativ tillsyn, Handbok 2001:4, Naturvårdsverket
<p>5. Förekommer det andra verksamheter som påverkar vattenförekomstens status på liknande sätt som den aktuella verksamheten, exempelvis verksamheter med samma typ av utsläpp/läckage?</p>	<p>Går det att uppskatta ansvars-/källfördelning mellan påverkande verksamheter? Går det att avgöra vilken andel aktuell verksamhet står för?</p>	<p>Information kan finnas i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram och de åtgärdsunderlag som tas fram av beredningssekretariaten.</p>
<p>6. Behöver åtgärder vidtas i aktuell vattenförekomst för att följa MKN?</p>	<p>Vilka åtgärder i åtgärdsprogrammet är relevanta för verksamheten?</p>	<p>Åtgärder enligt åtgärdsprogrammet behöver vidtas för att MKN ska följas och ska ligga till grund för myndighetens bedömning i det enskilda ärendet. 5 kap. 11 § MB⁸</p>
<p>7. Finns det i befintliga beslut (villkor eller föreläggande) krav på skyddsåtgärder eller försiktighetsmått?</p>	<p>Är dessa tillräckliga för att följa MKN?</p> <p>Är utsläppen redan hanterade inom befintligt beslut?</p>	<p>Granska befintliga tillstånd/förelägganden.</p> <p>Utsläppen kan vara prövade även om de inte är reglerade i villkor eller föreläggande. Läs i beslut och ansöknings-/anmälningshandlingar</p> <p>Tillsynsmyndigheten ska ta ställning till om omprövning eller återkallelse av tillståndet ska ske eller om nya krav i föreläggande behövs.</p> <p>5 kap. 4 § miljöbalken ställer krav på förbud mot otillåten</p>

⁸ Miljöbalken

Frågeställning	Följdfrågor	Underlag för bedömning, vägledning och regelverk
		försämring och att MKN inte får äventyras. Se punkt 9 nedan
8. Behövs mer underlag för att bedöma verksamhetens påverkan på status och MKN?	Finns det brister i verksamhetens egenkontroll?	Begär in information/upplysningar eller förelägg om undersökningar med stöd av 2 kap. och 26 kap. MB. Se dessutom; - Egenkontroll Handbok 2001:3 Naturvårdsverket - Operativ tillsyn, Handbok 2001:4, Naturvårdsverket
9. Följer verksamheten befintliga beslut (villkor eller föreläggande), krav på skyddsåtgärder eller försiktighetsmått?	Behöver villkor i befintliga tillstånd förändras för att verksamheten ska kunna följa MKN? Kan tillståndet/-en omprövas? Kan verksamheten, oavsett förändringar av villkoren, inte bedrivas vidare utan att normen överträds?	Om en MKN riskerar att äventyras bör tillsynsmyndigheten ta ställning till omprövning eller återkallelse av tillståndet. Omprövning hanteras genom 24 kap. 1 § MB 24 kap. 5 § Återkallelse hanteras genom 24 kap 1 § MB 24 kap 3 § MB